

## Lineární algebra a geometrie pro matematiky - LS 08/09

*Příklady 2 - Sylvestrovo kritérium, skalární součin*

1. Ukažte, že na komplexním vektorovém prostoru zákon setrvačnosti kvadratických forem neplatí, tedy že daná symetrická bilineární forma může mít vzhledem k různým polárním bázím různé signatury.
2. Pomocí Sylvestrova kritéria určete signaturu kvadratické formy  $f_2$  zadané analytickým vyjádřením vzhledem ke kanonické bázi prostoru  $\mathbb{R}^3$  vztahem  $f_2(u) = x_1^2 - 2x_2^2 + x_3^2 + 2x_1x_2 + 4x_1x_3 + 2x_2x_3$
3. Pomocí Sylvestrova kritéria určete signaturu kvadratické formy  $f_2$  zadané analytickým vyjádřením vzhledem ke kanonické bázi prostoru  $\mathbb{R}^4$  vztahem  $f_2(u) = x_1^2 + 2x_1x_2 + 4x_1x_3 + 2x_1x_4 + x_2^2 + 4x_2x_3 + 4x_2x_4 + x_3^2 + 2x_3x_4 + x_4^2$
4. Je dáno analytické vyjádření kvadratické formy  $f_2$  vzhledem ke kanonické bázi prostoru  $\mathbb{R}^3$ . Určete  $\lambda \in \mathbb{R}$  tak, aby forma  $f_2$  byla pozitivně definitní, přičemž  $f_2(u) = 2x_1^2 + 2\lambda x_1x_2 + 6x_1x_3 + 2x_2^2 + 2x_2x_3 + x_3^2$ .
5. Nechť  $(V, g)$  je prostor se skalárním součinem. Dokažte, že skalární součin dvou vektorů se dá napsat pouze pomocí norem:

$$g(u, v) = \frac{1}{2} (\|u + v\|_g^2 - \|u\|_g^2 - \|v\|_g^2)$$

6. Zjistěte, které z následujících bilineárních forem jsou skalární součiny na  $\mathbb{R}^3$ :

$$g(u, v) = x_1y_1 - x_1y_2 + x_1y_3 + x_2y_1 + 3x_2y_2 + x_2y_3 - x_3y_1 - x_3y_2 - x_3y_3$$

$$g(u, v) = 5x_1y_1 + 2x_1y_2 + 2x_2y_1 + x_2y_2$$

$$g(u, v) = x_1y_1 + x_1y_2 + x_2y_1 + 2x_2y_2 + x_3y_3$$

7. Bud'  $(V_3, g)$  unitární prostor a bud'  $g(u, v) = x_1y_1 + x_2y_2 + 2x_3y_3 + x_3y_2 + x_2y_3$  analytické vyjádření  $g$  vůči bázi  $M$  prostoru  $V_3$ . Najděte ortogonální bázi  $\{u_1, u_2, u_3\}$  prostoru  $(V_3, g)$ , která obsahuje vektor  $u_1$  o souřadnicích  $\{u_1\}_M = (1, 2, 0)$ . Spočítejte  $g_2(u_i)$ ,  $i = 1, 2, 3$ . Najděte příslušnou ortonormální bázi.

8. Na stejném prostoru se stejným skalárním součinem najděte ortonormální bázi podprostoru  $\langle u, v \rangle$ ,  $\{u\}_M = (5, 1, -1)$ ,  $\{v\}_M = (0, 1, -1)$  a rozšířte ji na ortonormální bázi prostoru  $(V_3, g)$ .
9. V unitárním prostoru  $(R^4, \omega)$  nalezněte ortonormální bázi podprostoru  $\langle (1, 2, 2, -1), (1, 1, -5, 3), (3, 2, 8, -7) \rangle$ .
10. V unitárním prostoru  $(R^4, \omega)$  nalezněte ortonormální bázi podprostoru  $\langle (1, -1, 2, 4), (1, -2, 2, 3), (2, -2, 5, 7) \rangle$  obsahující kladný násobek vektoru  $(1, 0, 2, 5)$ .
11. (Bonus) Označme  $P^n$  prostor všech reálných polynomů stupně nejvýše  $n$  na intervalu  $\langle -1, 1 \rangle$ . Dokažte, že zobrazení

$$(\cdot, \cdot) : P^n \times P^n \rightarrow \mathbb{R}$$

$$p \times q \rightarrow \int_{-1}^1 p(x)q(x)dx$$

je skalární součin na  $P^n$ . Ortogonalizací báze  $\{1, x, x^2\}$  najděte ortonormální bázi prostoru  $P^2$  s tímto skalárním součinem.

12. (Bonus) Pro všechna  $n \in \mathbb{Z}_0^+$  zaveďme polynomy

$$P_n(x) := \frac{1}{2^n n!} \frac{d^n}{dx^n} ((x^2 - 1)^n)$$

Dokažte, že množina  $\{P_0, P_1, \dots, P_n\}$  tvoří ortogonální bázi prostoru všech polynomů stupně nejvýše  $n$ . Dokažte, že jsou to až na násobek právě ty polynomy, které získáte ortogonalizací báze  $\{1, x, \dots, x^n\}$ . Budete potřebovat umět integrovat per partes.

13. (Bonus) Nechť  $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$  je lineární zobrazení a  $g$  je skalární součin na  $\mathbb{R}^n$ . Dokažte, že množina všech lineárních zobrazení, která zachovávají skalární součin, tj. splňují  $g(u, v) = g(f(u), f(v))$ , je grupa. Pro  $g = \omega$  charakterizujte matice zobrazení z této množiny vzhledem ke kanonické bázi. Určete, jakých hodnot může nabývat determinant těchto matic.